

Party obou nástrojů se postupně přibližují, až dojde k jejich překřížení a hudba se vyvine ve velmi dynamickou plochu využívající sonických možností obou nástrojů. Navazující dlouhá chorální pasáž vygraduje v závěru skladby, kde si oba nástroje prohodí svoje počáteční role. Následující dlouhé sestupné glissando violoncella tvoří pomyslnou zvukovou duhu nad celou meditací.

Hudební trio **ConTRIOlogy** v obsazení cimbál, akordeon a zpěv vzniklo na podzim roku 2016 v prostředí brněnské Janáčkovy akademie múzických umění. Uskupení se zaměřuje na interpretaci soudobé klasické hudby. Trio aktivně spolupracuje s již etablovanou, ale i nastupující generací českých a slovenských tvořících skladatelů.

www.contriology.cz

5. 10. 2022

**kostel sv. Vavřince, Hellichova 18, Praha
19.30 h**

echoes

Tomáš Pálka

Bílé modřiny (*verze pro cimbál*) (1999)

Jiří Lukeš

Temporal excitations - echoes - excitations (2022) / *premiéra*

Marek Kopelent

Karrak (1991)

Michaela Pálka Plachká

4 miniatury pro bajaran (*verze pro akordeon*) (2003)

Sofia Gubaidulina

in croce (1979)

účinkují: **ensemble Konvergence & hosté**

Trio ConTRIOlogy

Jana Vondrů :: zpěv, Michal Grombiřík :: cimbál, Žaneta Vítová :: akordeon

ensemble Konvergence

Sebastian Tóth :: cello, Jiří Lukeš :: akordeon, Egli Prifti :: klavír

koordinátor dramaturgie: Jiří Lukeš

Konvergence děkuje svým podporovatelům:

www.konvergence.org

Tomáš Pálka :: studoval kompozici na brněnské konzervatoři u Pavla Zemka-Nováka a na HAMU v Praze ve třídě Marka Kopelenta a Milana Slavického. Je spoluzakládajícím členem a v současnosti předsedou skladatelského spolku Konvergence. Věnuje se kompoziční tvorbě jako skladatel na volné noze a zároveň působí jako terapeut v lázeňské oblasti Bad Reichenhall.

Bílé modřiny :: skladba z roku 1999, psána pro kytaru nebo cimbál. Jde o nejstarší skladbu z mé tvůrčí dílny, kterou nechávám uvádět. Jsou v ní obsažené veškeré zárodky mé další tvorby. Zrcadlí se v ní mimo jiné mé inspirace v jemné proměnlivosti, kterou vnímám jak ve smyslu univerza, tak právě v každé jednotlivé události, ať už v životě, anebo právě přeneseně v hudební kompozici. V mládí jsem působil ve folklorním souboru a vytvořil řadu pásem a úprav pro cimbálovou muziku. I proto mi je zvuk cimbálu velmi blízký. Přesto, že skladba byla psána se záměrem provádění na cimbál nebo kytaru, tak v té cimbálové variantě ji dnes uslyšíme zcela poprvé.

Jiří Lukeš :: studoval na Pražské konzervatoři skladbu a akordeon, na HAMU v Praze skladbu ve třídě Ivany Loudové. Několik let spolupracuje se skladateli při vzniku nových skladeb pro akordeon. V poslední době se zaměřuje na intermediální projekty. Jeho skladby zazněly na koncertech a festivalech v ČR, Evropě, Japonsku, Číně. V roce 2014 vysílala rozhlasová stanice Radio Beograd pořad věnovaný jeho akordeonové tvorbě. Podílel se rovněž na realizaci kompletní nahrávky akordeonového díla Petra Fialy.

Temporal excitations - echoes - excitations :: Rozeznívání - znění - ozvěny... Když mne oslovila Žaneta, abych vytvořil skladbu pro trio ConTRIOlogy, nejprve jsem celkem dlouho přemýšlel nad koncepcí skladby. Brzy mi bylo jasné, že to, co mne na neotřelém spojení nástrojů bude zajímat daleko nejvíce, je prolnutí jejich křehce intimních světů. Shodou okolností jsem zrovna v té době objevil tři tematicky příbuzné básně Nicholase Berghana a Bobuela, které v mých představách začaly konvenovat se zamýšlenou kompozicí. To dalo vzniknout celkové formě, kdy tři části reprezentující tři vybrané básně jsou propojeny dvěma intermezzy. Hlavní „dějovou“ linii představuje vokální part pracující s rozličnými deklamačními technikami a mikrotonálními oscilacemi, které se místy odráží i v partu akordeonu. Na několika místech hrají hráči každý v jiném tempu, což chápu jako určitou parafrázi jevu ozvěny jak v akustickém, tak přeneseném slova smyslu jako ozvěny vzpomínek a emocí vnořujících se opakovaně ve svém vlastním tempu. Stejně jako tato skladba, i každá ozvěna jednou dozní...

Marek Kopelent :: studoval skladbu u prof. Jaroslava Řídkého. Do kontaktu se skladbami Nové hudby se ale dostal až při své praxi notového redaktora ve Státním nakladatelství. Postupně si vytvořil osobní kontakty s řadou významných zahraničních skladatelů i interpretů. Byl uměleckým vedoucím souboru Musica viva pragensis založeném Petrem Kotíkem v roce 1961. Činnost souboru byla ale později státním režimem zakázána, stejně jako provádění Kopelentových skladeb. Od roku 1990 působil jako pedagog na HAMU. V letošním roce oslavil Marek Kopelent jubilejní 90. narozeniny.

Karrak :: pro violoncello a klavír; název je symbolem, jehož jednotlivá písmena současně navozují autorovu ideu díla: **k** – attaque (nástup), **a** – linii (melodický průběh), **r** – rytmus + jejich račí převrat, tedy postup pozpátku. Skladba byla napsána pro Heinricha Schiffa, který ji spolu s Tzimonem Barto u klavíru poprvé provedl na Salcburských letních hrách v roce 1991. Českou premiéru obstaral později Jiří Bárta spolu s Janem Čechem. I v tomto díle nacházíme potvrzení Kopelentova vnímání hudby jako jednoditého procesu v podobě krátkého citátu neslavnější koncertantní skladby českého skladatele pro daný nástroj.

Michaela Pálka Plachká :: studovala na Janáčkově konzervatoři v Ostravě, dále obor kompozice na AMU v Praze u Prof. Juraje Filase. V rámci studia absolvovala stáž na Universität der Musik und darstellende Kunst ve Vídni a zúčastnila se dalších mezinárodních kompozičních kurzů. V roce 2018 dokončila postgraduální studium na AMU v Praze u M. Rataje. Ve svých skladbách se nechává inspirovat literaturou i výtvarným uměním.

4 miniatury pro bajaran :: Čtyři miniatury vznikly bezmála před dvaceti lety. Bylo to v době mých studií na Janáčkově konzervatoři v Ostravě, což bylo tehdy jediné místo, kde se bajaran vyučoval. Nástroj mě zaujal nesmírně širokou škálou svých barevných a výrazových možností, z nichž jsem některé využila v miniaturách. Snažila jsem se je vytvořit poměrně kontrastně a dynamicky a využít jakéhosi dialogu mezi plným zvukem a jednoduchými melodiemi. Skladba vznikla také na míru pro interpreta Tomáše Damce, který ji uvedl mj. v rámci festivalu Hudební současnost Ostrava. Dnes ji uslyšíme ve verzi pro akordeon.

Sofia Gubaidulina :: se narodila v Čistopolu v Tatarské republice a studovala v Kazani a poté na Moskevské konzervatoři. Na konzervatoři nezapomněla na svůj původ a dokonce si i přes intenzivní využití etnické hudební kultury uchovala avantgardní nezávislost, a setkala se tak s odporem úřadů. Dimitrij Šostakovič sympatizoval s jejím přístupem a do značné míry díky podpoře Gidona Kremera získala její díla ocenění i na druhé straně železné opony. Sama skladatelka mohla poprvé cestovat na Západ v roce 1986, aby se zúčastnila festivalu komorní hudby Lockenhaus. Četné její skladby obsahují „záchytné body“, které více či méně jasně poukazují na náboženský, mystický nebo filozofický obsah. Před necelým rokem oslavila Sofia Gubaidulina jubilejní 90. narozeniny.

in croce :: pro violoncello a bajaran (ruská varianta knoflíkového akordeonu) vzniklo pro violoncellistu Vladimira Tonkhu v roce 1979, původně ve verzi pro varhany a violoncello. V roce 1992 na podnět Elsbet Moser vytvořila Gubaidulina verzi s akordeonem. Název díla odkazuje na křesťanský základ a zároveň vystihuje i jeho formu. Akordeon zde představuje božskou podstatu, hraje diatonické figurace tóniny *A dur* na prodlevě tónu *E*. Violoncello pak symbolizuje Ježíše Krista, hraje v nízké poloze.